

NOTAT

Journal-nr.: 20029781

Dato: 11-06-2020

Til: Social- og psykiatriudvalget

Budgetnotat for mulig disponering af midlerne til psykiatrien i finanslov 2020

1. Finansloven 2020

Med finansloven for 2020 blev psykiatrien på landsplan styrket med 600 mio. kr. årligt. I maj 2020 har finanslovspartierne og Danske Regioner indgået aftale om rammerne for den konkrete udmøntning. Midlerne er tiltænkt et akut løft af psykiatrien og skal bl.a. forbedre normeringen og styrke kapaciteten og er dermed i overvejende grad forbundet med mere personale.

Det fremgår af finanslovsaftalen, at det akutte løft af psykiatrien er målrettet regionspsykiatrien, mens den kommende 10-års plan for psykiatrien primært vil være målrettet løft ift. det tværsektorielle samarbejde samt øvrige aktører i psykiatrien, herunder kommuner, praktiserende læger, praktiserende speciallæger m.m.

I perioden 2020-2023 er der nationalt afsat 150 mio. kr. årligt til anlægsinvesteringer. En del disse midler er øremærket en udvidelse af Sikringsafdelingen i Slagelse.

De 450 mio. kr. nationalt årligt til drift fordeles overordnet på to overskrifter.

- Styrket kapacitet og bedre normering (360 mio. kr.)
- Styrket retspsykiatri (90 mio. kr.)

Tabel 1. Region Hovedstadens andel af de afsatte midler i FL 2020:

	2020	2021	2022	2023	2024
Løft af psykiatrien	112,9	112,9	112,9	105,0	152,0
Udgift til Sikringen				7,8	7,8
Retspsykiatri	28,2	28,2	28,2	28,2	28,2
Drift i alt	141,1	141,1	141,1	141,1	188,1
Anlæg	47,0	43,9	34,5	31,4	0,0
Anlæg	47,0	43,9	34,5	31,4	0

Driftsmidlerne er afsat til styrket kapacitet og normering skal bl.a. anvendes til mere personale, oprettelse af flere sengepladser, en styrket akutindsats samt en øget kapacitet på Sikringsafdelingen. Mere generelt skal det øgede personale bidrage til flere og bedre terapeutiske tiltag og aktiviteter, og dermed understøtte målet om at nedbringe brugen af tvang og styrke behandlingskvaliteten.

En del af midlerne skal anvendes på mere ambulant kapacitet, herunder bedre normeringer i udgående og opsøgende ambulante tilbud, så disse i højere grad skræddersyes til fx mennesker med svær psykisk sygdom og denne gruppes skiftende behov for behandling, støtte og omsorg. Ligeledes kan regionerne prioritere det tværsektorielle samarbejde og en bedre brobygning på tværs af sektorer for at skabe mere sammenhæng for patienter, der har forløb på tværs.

I lyset af udfordringerne med rekruttering af personale inden for psykiatrien, kan regionerne bl.a. anvende midlerne til at kompetenceudvikle personale og iværksætte rekrutteringsindsatser for at tiltrække personale bredt fra en række relevante faggrupper.

Op til 53,3 mio. kr. af FL20-midlerne kan nationalt anvendes på at omdanne en del af de "særlige pladser" til "almindelige pladser". Baggrunden er, at ca. 1/3 del af pladserne er ledige. Ledige pladser skal kunne "ommærkes", så de kan fungere som sengepladser i den almene psykiatri. Midlerne skal således bruges til finansiering af disse pladser, når den kommunale takstfinansiering bortfalder samt dække, at den kommunale medfinansiering af uudnyttede særlige pladser reduceres til 75 pct. Samtidig igangsættes en evaluering af de særlige pladser i 2020, og pladserne tages endvidere op i den kommende 10 års plan.

Yderligere 25 mio. kr. af driftsmidlerne er nationalt øremærket drift af Sikringsafdelingen fra 2023 og frem.

Sundheds- og Ældreministeriet vil følge op på anvendelsen af midlerne ved at følge følgende parametre: Udviklingen i antallet af sengepladser, herunder retspsykiatri, psykiatriens udgiftsniveau, udviklingen i antal genindlæggelser og udviklingen i anvendelse af tvang i psykiatrien.

2. Social- og psykiatriudvalgets beslutning på mødet 27.05

Det er aftalt blandt udvalgsformandskaberne for de stående udvalg i Region Hovedstaden, at hvert udvalg kan indstille fem forslag til de videre budgetfor-handlinger.

Der var på mødet 27.05 enighed om, at administrationen til mødet den 24. juni med udgangspunkt i medlemmernes enkelte forslag skulle gruppere udvalgets budgetforslag og belyse dem yderligere. Herudover blev det aftalt, at administrationen skulle komme med et forslag til plan for FL20-midlerne og hvilke områder, der særligt ville have gavn af et løft med midlerne fra finansloven samtidig med, at udvalgets prioriteringer ville blive understøttet.

Budgetforslagene prioriteret af social- og psykiatriudvalget på mødet i maj omfatter følgende områder:

- Udsatteområdet; både med fokus på behandling i sundhedsvæsenet og på tiden efter udskrivelse. Forslaget skal udover konkrete budgetforslag se på, om de to SATS puljeprosjekter om botilbudsteams evt. kan integreres i forslaget.
- Psykisk sygdom og misbrug. Forslaget kan fx. inddrage psykoterapeutisk behandling på regionens misbrugscentre, samarbejde om misbrugsbehandlingen med kommunerne samt se på muligheden for også at omfatte tilbud til borgere med psykotiske lidelser og misbrug.
- Styrke særligt de unge patienters recovery, fx igennem ansættelse af flere recoverymentorer og ved at styrke Skolen for Recovery.
- Fortsættelse af projektet om medicinnetrapning (SATS puljeprosjekt som udløber ved udgangen af 2020).
- Intensiv behandling i retspsykiatrien.

Alle forslag er beskrevet i særskilte bilag.

3. Region Hovedstadens Psykiatris samlede forslag til at udmønte midlerne i finansloven 2020

Forretningsudvalget har på mødet den 16. juni anmodet social- og psykiatriudvalget om at komme med forslag til udmøntning af midlerne i finansloven, der

efterfølgende godkendes i forretningsudvalg og regionsråd i august. Som supplement til social- og psykiatriudvalgets fem budgetforslag indstiller administrationen derfor på baggrund af inputs fra Region Hovedstadens Psykiatri et samlet forslag til udmøntning af de 141 mio. kr., der er givet som driftsmidler i finansloven fra 2020 og frem.

Udover udgangspunktet i social- og psykiatriudvalgets budgetforslag fra mødet den 27. maj foreslår Region Hovedstadens Psykiatri således fem øvrige initiativer, som alle kan rummes indenfor driftsmidlerne fra finansloven for 2020 og samtidig understøtte social- og psykiatriudvalgets treårsplan for psykiatriens udvikling:

- Et årsværk til alle intensive sengeafsnit
- Uddannelse af plejepersonale
- B&U – forløbsprogrammer
- B&U – ambulatorier
- Ommærkning af særlige pladser

Disse forslag vil indenfor den samlede ramme for midlerne fra finansloven 2020 kunne prioriteres udover de fem forslag, som hvert af de stående udvalg indstiller, jvf. forretningsudvalgets beslutning om at social- og psykiatriudvalget skal komme med forslag til udmøntning af samtlige midler fra finansloven.

Herudover er der som vist i tabel 1 afsat 157 mio. kr. til anlægsudgifter i årene 2020-2023. Region Hovedstadens Psykiatri foreslår, at de 157 mio. kr. bruges til at medfinansiere byggeriet af en ny børne- og ungdomspsykiatri. Det skal dog afklares, om midlerne kan anvendes til dette, før der kan træffes en beslutning herom.

I den afsluttende tabel på s. 10 kan social- og psykiatriudvalgets forslag ses i relation til Region Hovedstadens Psykiatri's forslag til udmøntning af midlerne under finansloven for 2020.

Samlet foreslår Region Hovedstadens Psykiatri at understøtte de landspolitiske intentioner med midlerne samt de regionale ambitioner i den politiske treårsplan ved særligt at styrke:

- socialt udsatte borgere
- retspsykiatri
- bedre behandling under indlæggelse
- øget ambulant kapacitet

Finanslovsaftalens fokus på et umiddelbart løft af psykiatrien lægger op til, at en del af ressourcerne bruges på at styrke bemanningen i eksisterende tilbud. Formålet er bl.a. at give mere behandlertid til den enkelte patienter, hvilket bl.a. vil bidrage til at reducere brugen af tvang og forebygge genindlæggelser.

Overordnet ønsker Region Hovedstadens Psykiatri at styrke psykiatrien på en systematisk og struktureret måde for at sikre, at tilbuddene til patienterne bliver ens på tværs af psykiatriske centre, og at styrkelsen sker på et evidensbaseret grundlag baseret på fælles standarder. Derfor anbefaler psykiatrien, at der generelt tages udgangspunkt i eksisterende tilbudstyper, også selv om der er tale om at skulle løfte nye opgaver. Formålet er at undgå knopskydninger, der typisk medfører nye overgange for patienterne og uklarhed om opgavedelingen.

Forslag under den enkelte overskrift er skitseret i det følgende. En del af forslagene vil kunne placeres under flere overskrifter. De angivne beløb er Region Hovedstadens Psykiatris første umiddelbare budgetoverslag.

3.1 Socialt udsatte borgere

Et af de områder, der er fokus på i treårsplanen for psykiatriens udvikling, er udsatte gruppers adgang til såvel psykiatrisk som somatisk behandling. Derfor foreslås det nedenfor, at der tages initiativer for at styrke udgående tilbud til psykisk syge, som bor på botilbud og opholder sig på herberger, samt at ambulante psykiatriske behandlingstilbud til patienter med misbrug udvides og ny-udvikles. Et formål er bl.a. at få kontakt med patienter, som ikke har overskud til selv at opsøge psykiatrisk behandling. Styrkelsen skal ske i tæt samarbejde med kommuner og praksissektor.

Der er i de følgende forslag fra Region Hovedstadens Psykiatri overlap til flere af de budgetforslag, der er stillet i social- og psykiatriudvalget og udvalget for forebyggelse og sammenhæng, og som administrationen har samlet i en "udsattepakke" med budgetforslag målrettet socialt udsatte. Dette gælder delvist for forslagene B1 og B2, som også handler om at styrke indsatsen overfor borgere på herberger og i botilbud.

Det bemærkes yderligere, at der i "udsattepakken" er flere forslag, der er målrettet somatikken. Det gælder forslagene om socialoverlægefunktion i somatikken, socialoverlægefunktion i somatik og psykiatri samt forslaget om en enhed på tværs af somatik og psykiatri med socialsygeplejersker, socialoverlæger og socialrådgivere (forslagene A.2, A.3 og A.4 i "Budgetforslag målrettet socialt udsatte").

Region Hovedstadens Psykiatris forslag til at styrke indsatsen overfor socialt udsatte borgere er følgende:

- *Herbergsbetjening (som udvidelse af teams, der arbejder efter F-ACT modellen) (ca. 5,5 mio. kr.)*

En stor del af de udsatte borgere, som opholder sig på herberger i kortere eller længere tid, har - eller er i risiko for at udvikle - psykiatriske diagnoser og mange har allerede igangværende forløb i psykiatrien, misbrugsproblemer og somatiske problemstillinger. Det foreslås at styrke indsatsen overfor målgruppen. Dels ved øget tilstedeværelse af psykiatrisk plejepersonale på herberger. Dels gennem et tættere tvær-

sektorielt samarbejde. Begge dele kan ske gennem en udvidelse af F-ACT teams, således at der sættes tid af til at besøge herberger, hvor man kan opnå kontakt med psykisk syge, som enten ikke er i behandling eller som har mistet kontakten med sin igangværende behandling fordi vedkommende opholder sig geografisk langt fra sin bopælskommune. Der er flere formålet med den styrkede indsats, men det skal bl.a. sikre/fastholde borgerens kontakt med det relevante behandlings-tilbud for at undgå sygdomsforværring og indlæggelser. På grund af målgruppens somatiske problemstillinger skal ansatte medarbejdere have kompetencer i relation til somatisk sygdom og samarbejde med evt. somatiske sygeplejersker på herbergerne eller andre tilbud til socialt udsatte borgere som fx socialsygeplejersker på somatiske hospitaler, Stofindtagelsesrummet, Sociolancen m.m.

- *Akutteams – overlæger med fokus på misbrug og psykisk sygdom (1,5 mio. kr.)*

Psykiatrien har i dag akutteams af varierende størrelse på alle almenpsykiatriske centre. Disse teams varetager bl.a. opgaver mht. at fortsætte behandlingen af patienter, som har været indlagt til afrusning og/eller behandling, samt at formidle kontakt til kommunale tilbud, herunder rusmiddelbehandling. Det foreslås, at de eksisterende akutteams, herunder de tilbud, der hedder Akut Psykiatrisk Hjælp, får en endnu stærkere profil ift. misbrugsgruppen. Den foreslåede bevilling tænkes anvendt til en tværgående overlæge, der bl.a. skal udarbejde ensartede forløbsbeskrivelser for denne indsats.

- *Bevare botilbudsteams på PC Amager og PC Glostrup (ca. 6,4 mio. kr.)* På de to centre er der etableret tværsektorielt samarbejde med kommuner og en række botilbud mhp. at styrke behandlingen af og samarbejdet omkring en udsat borgergruppe, der udover psykiatriske lidelser også ofte har misbrugsproblemer og mange indlæggelser. Dette sker i regi af udgående teams, der arbejder efter F-ACT orienterede principper, og både forestår behandling af beboere og løbende styrker botilbudspersonalets viden og kompetencer ift. psykiatri. Med stor tilstedeværelse på botilbuddene vil teamet – sammen med personalet – kunne komme i kontakt med personer, som ikke selv har haft overskud eller lyst til psykiatrisk behandling trods behov. Begge teams er finansieret af satspuljemidler, der udløber ved udgangen af 2020. De har opnået positive resultater og erfaringer siden etableringen i 2017 – bl.a. ift. at forebygge sygdomsforværring, indlæggelser, tvangsindlæggelser og styrke det tværsektorielt samarbejde.

- *Udvide antallet af botilbudsteams (ca. 6,4 mio. kr.)*

Budget 2019 indeholdt 8 mio. kr. til styrkelse af botilbudsbetjening. Midlerne er udmøntet til fire centre på baggrund af de gode erfaringer fra botilbudsteamene på PC Amager og PC Glostrup. En del botilbud er fortsat ikke dækket af et botilbudsteam. Derfor foreslås det at styrke indsatsen ift. botilbud yderligere.

- *Styrke botilbudsbetjeningen for unge (3,2 mio. kr.)*
Der er behov for at styrke den behandlingsmæssige indsats i forhold til unge, som bor på botilbud, bl.a. for at sikre bedre overgange fra indlæggelse til tilværelsen på et botilbud. Dette vil bidrage til at reducere antallet af genindlæggelser og tvangsindlæggelser.
- *Recoverymentor i botilbudsteam (eksisterende og nye) (2,3 mio. kr.)*
Det har vist sig, at recoverymentor (tidligere eller nuværende brugere af psykiatrien) i botilbudsteam har været gode til at skabe kontakt til botilbudsbeboere, som er skeptiske overfor psykiatrien. Derudover har de en væsentlig rolle ift. at fastholde fokus på patienternes ønsker og behov og egen aktive deltagelse i egen behandlingsplan.
- *Somatisk screening af svært psykisk syge (1,0 mio. kr. – resten finansieres inden for psykiatriens økonomiske ramme.)*
Psykiatrien arbejder på at etablere et team af speciallæger og sygeplejersker, som kan screene patienter på botilbud og psykiatriske ambulatorier for somatisk sygdom. Formålet er at hjælpe ambulatorierne med at løfte ansvaret for at undersøge svært psykisk syge patienters somatiske helbred, samt at sikre, at patienterne kommer i behandling hos egen praktiserende læge ved tegn på sygdom. Dette skal bidrage til at reducere patientgruppens overdødelighed. Der vil være tale om omlægning af et statsligt finansieret shared care projekt, som nu rettes mod gruppen af svært psykisk syge og reduktion af overdødelighed.

3.2 Retsspsykiatri

Aktuelt planlægges Ny Retsspsykiatri Sct. Hans ibrugtaget i sidste halvdel af 2021. Der arbejdes aktuelt på et forslag, der vil øge antallet af intensive retsspsykiatriske sengepladser i Region Hovedstadens Psykiatri med 20, samtidig med at antallet af åbne retsspsykiatriske sengepladser fastholdes, og det undgås at nedlægge dobbeltdiagnose-sengepladser, som det ellers var forudsat da planerne blev godkendt i 2010.

Forslaget styrker bemanningen og patienternes aktivitetsmuligheder i retsspsykiatrien. Desuden vil der være gode udslusningsmuligheder gennem et tilstrækkeligt antal åbne retsspsykiatriske sengepladser. Udgifterne vil være ca. 28 mio. kr.

3.3 Bedre behandling under indlæggelse

- *Ét årsværk til alle intensive sengeafsnit (19,8 mio. kr.)*
Formålet med opnormeringen er at styrke behandlingen under indlæggelse. Samtidig ligger forslaget i tråd med psykiatriens eget projekt "bedre behandling under indlæggelse", der bl.a. søger at ensarte behandlingstilbud og øge behandlingskvalitet på tværs af centre. Derfor vil det heller ikke nødvendigvis være samme personaletype alle afsnit tilføres, da nogle vil have brug for plejepersonale mens andre fx vil have brug for en ergo- eller fysioterapeut. Formålet er styrke behandlingen og dermed bl.a. nedbringe brugen af tvang og forebygge genindlæggelser. De ekstra årsværk tildeles i forlængelse af de ressourcer, der er givet til etablering af højintensive sengepladser.
- *Fastholdelse af medicinnedtrappingsindsats (5,0 mio. kr.)*
RHP har i 2 år haft et satspulje-projekt, hvor man afprøver en standardiseret nedtrappingsplan for antipsykotisk medicin. De foreløbige resultater er, at et stort antal af patienterne er lykkedes med at reducere forbruget af antipsykotisk medicin med mere end 50 %, samt at der er gode erfaringer med tidligt at opspore tegn på betydelig forværring af psykisk tilstand og dermed muliggøre indsats for at forebygge indlæggelse og andre alvorlige hændelser. Satspuljefinansieringen udløber med udgangen af 2020. RHP ønsker at indsatsen fortsætter i form af en indarbejdelse af erfaringerne med nedtrappingsplaner i de psykiatriske ambulatorier, så indsatsen kommer flere patienter til gode.
- *Recoverymentor på alle voksenpsykiatriske sengeafsnit som mangler (9 mio. kr.)*
Psykiatriens ambition er, at alle sengeafsnit får tilknyttet recovery-mentor (20 timer/uge). Med flere recoverymentorer vil behandling under indlæggelse og det samlede behandlingsforløb blive styrket. Ambitionen understøtter arbejdet med at reducere brugen af tvang.
- *Uddannelse af plejepersonale (5 mio. kr.)*
Region Hovedstadens Psykiatri arbejder målrettet på at forbedre behandlingskvalitet gennem uddannelse af plejepersonale, og der er bl.a. udviklet gode kurser for nyansatte ligesom der er igangsat omfattende uddannelse i Kognitiv Adfærdsterapi. Der er dog fortsat brug for at styrke kompetenceudviklingen og dermed fastholde psykiatrien som en attraktiv arbejdsplads med pleje på et højt fagligt niveau.
- *Ommærkning af særlige pladser (22 mio. kr.)*
Der søges en permanent løsning i Region Hovedstaden i form af fast omlægning af sengene på ét af de tre afsnit svarende til 15 af 47 senge. Drøftelsen af hvilken patientgruppe, der efter ommærkningen skal have glæde af sengene, er ikke færdig. Med en ommærkning af

15 sengepladser vil der bortfalde indtægter fra kommunerne for 22 mio. kr.

3.4 Øget ambulant kapacitet

- *Udvidelse af ambulant behandling af patienter med misbrug (8 mio. kr.)*
Region Hovedstadens Psykiatri har etableret et psykiatrisk behandlingstilbud til patienter med psykisk sygdom af moderat grad, som samtidig modtager misbrugsbehandling i kommunale rusmiddelcentre. Tilbuddet på Psykoterapeutisk Center Stolpegård er foreløbig på forsøgsbasis. Formålet er – i tæt samarbejde med kommunale misbrugsbehandlingstilbud - at kombinere den kommunale misbrugsbehandling med den regionale psykoterapeutiske behandling. Ambulatoriet har i dag etableret tværsektorielt samarbejde med udvalgte kommuner og rusmiddelcentre i planområderne Nord, Midt og Byen og har opnået positive erfaringer. Indsatsen foreslås udvidet til flere planområder, kommuner og rusmiddelcentre. En udvidelse til hele regionen skønnes at koste ca. 20-25 mio. kr. om året. Det vurderes at en udvidelse bør ske gradvist over en årrække.
- *Udvikling af nyt ambulant behandlingstilbud til patienter (voksne og unge) med psykotiske lidelser og samtidigt misbrug (ca. 9 mio. kr.)*
Med udgangspunkt i erfaringerne fra ambulatoriet på Psykoterapeutisk Center Stolpegård foreslås det, at der etableres tæt samarbejde mellem udvalgte F-ACT-teams, Børne- og Ungdomspsykiatrien og kommunale rusmiddelcentre med henblik på - på forsøgsbasis - at udvikle et integreret tilbud om samtidig psykiatrisk behandling og misbrugsbehandling til patienter med psykoselidelser.
- *Forløbsprogrammer i Børne- og Ungdomspsykiatrien (2 mio. kr.)*
Satspuljeprojektet ” Forløbsprogrammer for børn og unge med psykiske lidelser”, der er forankret på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, udløber med udgangen af 2020. I projektperioden er udviklet og implementeres forløbsprogrammer i samarbejde med et antal kommuner således, at børn og unge med psykiske udfordringer tilbydes en mere sammenhængende indsats og bedst mulige udredning og behandling mhp. at forebygge behovet for medicinsk behandling. Projektet har fokus på ADHD, spiseforstyrrelser og angst og/eller depression. Det ønskes at fastholde handleplanerne og samarbejdet med de tre kommuner i projektet, men også at udbrede forløbsprogrammerne til flere kommuner.
- *Øget ambulant kapacitet i børne- og ungdomspsykiatrien (7 mio. kr.)*
Der forventes en fortsat vækst i antal børn og unge med behov for udredning og behandling i Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center.

Region Hovedstadens Psykiatri samlede forslag til udmøntning af driftsmidlerne fra finansloven 2020

		heraf	
	mio. kr.	løn	drift
Socialt udsatte borgere			
Herbergsbetjening (ved udvidelse af teams, der arbejder efter F-ACT-modellen)	5,5	5,1	0,4
Akutteams: overlæge med fokus på db diagnoser	1,5	1,5	
Bevare botilbudsteams (Amager og Glostrup)	6,4	6,0	0,4
Udvide antal botilbudsteams (voksne)	6,4	6,0	0,4
Styrket botilbudsbetjening (unge)	3,2	3,0	0,2
Recoverymentor i botilbudsteams	2,3	2,1	0,2
Somatisk screening af svært psykisk syge	1,0	0,9	0,1
Socialt udsatte borgere i alt	48,3	45,0	3,3
Retspsykiatri			
Flere senge/bedre bemanding	28,0	26,0	2,0
Retspsykiatri i alt	28,0	26,0	2,0
Bedre behandling under indlæggelse			
Et årsværk til alle intensive sengeafsnit	19,8	18,4	1,4
Medicinedtrapningsindsats	5,0	4,7	0,4
Recoverymentor på sengeafsnit	9,0	9,0	
Uddannelse af plejepersonale	5,0	4,7	0,4
Ommærkning af særlige pladser	22,0	20,5	1,5
Bedre behandling under indlæggelse i alt	60,8	39,2	3,6
Øget ambulant kapacitet			
Psykoterapeutisk behandling til patienter med misbrug (udvidelse af APU på PC Stolpegård)	8,0	7,4	0,6
Udvikling af nyt ambulant behandlingstilbud til svært psykisk syge med misbrug (i tilknytning til F-ACT-teams)	9,0	8,4	0,6
B&U - forløbsprogrammer	2,0	1,9	0,1
B&U - ambulatorier	7,0	6,5	0,5
Øget ambulant kapacitet i alt	26,0	24,2	1,8
Samlede budgetændringer	141,1	131,9	9,1

Social- og psykiatriudvalgets beslutning fra budgetforhandlingerne 27.05 er således:

- Udsatteområdet
- Psykisk sygdom og misbrug
- Styrke særligt de unge patienters recovery
- Fortsættelse af projektet om medicinnettrapning
- Intensiv behandling i retspsykiatrien